

Ecologische beoordeling verbouwing kerk Bornensisstrjitte te Niawier

Opdrachtgever	Fam. Bekkema
Referentie	Stoker, O. 2011. Ecologische beoordeling verbouwing kerk Bornensisstrjitte te Niawier. A&W-notitie NW-KAdiv2011#31v2. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
Projectcode	NW kort advies 2011
Status	Definitief
Datum	14 december 2011
Projectleider	E.W. de Vries
Autorisatie	E. van der Heijden

Inhoud

1. Inleiding
2. Situatieschets en plannen
3. Gebiedsbescherming en beoordeling
4. Soortbescherming en beoordeling
5. Conclusies
6. Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv
Suderwei 2
Postbus 32, 9269 ZR Feanwâlden
tel. 0511 – 474764, fax 0511 – 472740
email info@altwym.nl
website: www.altwym.nl

Foto 1 en 2.

Foto 1 voorzide van het kerkgebouw. Foto 2 ruimte tussen plafond en dak van de kerk (foto's A&W 2011).

1. Inleiding

Deze notitie bevat de ecologische beoordeling die van belang is voor het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor een perceel dat is gelegen aan de Bornensisstrjitte 7 te Niawier. Het nieuwe bestemmingsplan maakt het mogelijk om de kerk om te bouwen tot woning. Het gaat hierbij om een interne verbouwing. Op dit moment bevindt de planvorming zich in de fase van ontwikkeling en voorbereiding. In dit verband is ecologisch onderzoek nodig in het kader van de daarvoor geldende richtlijnen (Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur en Flora- en faunawet). De familie Bekkema heeft Altenburg & Wymenga opdracht gegeven om dit ecologisch onderzoek uit te voeren.

Het doel van dit onderzoek is een ecologische quickscan, waarin de effecten van de plannen worden beoordeeld in het kader van de vigerende natuurwetgeving. Dit betreft de Natuurbeschermingswet, de Nota Ruimte (Ecologische Hoofdstructuur) en de Flora- en faunawet. Indien van toepassing, worden aanbevelingen gedaan voor mitigatie en eventueel noodzakelijk aanvullend onderzoek.

Het onderzoek naar de aanwezigheid van relevante natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingswijzen. Ten eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken, onderzoeksrapporten en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Ten tweede zijn op 28 november en 1 december 2011 veldbezoeken uitgevoerd, waarbij is gelet op de (mogelijkheden voor) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Situatieschets en plannen

Huidige situatie

Het plangebied betreft een perceel dat is gelegen aan de Bornensisstrjitte 7 te Niawier. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een kerkgebouw en bestrating (foto 1). Er staan twee leilindes aan de voorzijde van het kerkgebouw.

Inrichtingsplan

Het herinrichtingsplan bestaat uit een interne verbouwing, waarbij de kerk wordt omgebouwd tot een woning. Hierbij wordt een extra verdieping gerealiseerd. Er worden dakramen geplaatst en aan de voorzijde van de kerk worden de oude ramen teruggeplaatst.

3. Gebiedsbescherming en beoordeling

Natuurbeschermingswet

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn de Waddenzee (4,5 km ten noorden van het plangebied) en Lauwersmeer (6,5 km ten oosten van het plangebied). Deze Natura 2000-gebieden zijn aangewezen voor verscheidene habitattypen en soorten, waarvoor in het ontwerpbesluit instandhoudingsdoelen zijn opgesteld.

Vanwege de relatief grote afstand tot het plangebied, het gebruik van tussenliggend gebied en de beperkte aard en omvang van de ingreep, kan worden geconcludeerd dat deze Natura 2000-gebieden en de voor deze gebieden aangewezen natuurwaarden buiten de invloedssfeer van de beoogde ingreep liggen.

Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied maakt geen deel uit van de (Provinciale) Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). In de omgeving van het plangebied liggen verscheidene gebieden die behoren tot de (P)EHS. Deze gebieden liggen op een afstand van ca. 4 tot 8 km van het plangebied.

Gezien de relatief grote afstand en de beperkte aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de (P)EHS worden uitgesloten. Om deze redenen veroorzaakt de beoogde herinrichting geen conflict met de regelgeving omtrent (P)EHS.

Overige vormen van gebiedsbescherming

Behalve de hierboven beschreven wet- en regelgeving kunnen gebieden ook ten aanzien van natuurwaarden worden beschermd via andere regelgeving, bijvoorbeeld het streekplan. Het plangebied en de directe omgeving ervan zijn niet beschermd door deze overige vormen van gebiedsbescherming.

4. Soortbescherming en beoordeling

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Niawier en heeft een zeer stedelijk karakter. Doordat het plangebied uit bebouwing en verharding bestaat, zijn er weinig mogelijkheden voor natuurwaarden. Gezien het stedelijk karakter van het plangebied en het vrijwel geheel ontbreken van (half) natuurlijke biotopen is het onwaarschijnlijk dat er wettelijk beschermde soorten aanwezig zijn uit de soortgroepen planten, vissen, reptielen, amfibieën en ongewervelde diersoorten. Wettelijk beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet op voorhand kan worden uitgesloten, worden hieronder per soortgroep beschreven.

Vogels

In het plangebied is weinig gelegenheid voor broedende vogels. Het is echter niet uit te sluiten dat enkele vogels broedgelegenheid vinden in de aangrenzende tuinen of in het kerkgebouw. Tijdens het veldbezoek zijn Huismussen aangetroffen onder de dakgoot. In het gebouw zijn waarschijnlijk nestplaatsen van deze soort aanwezig.

Bij werkzaamheden moet volgens de Flora- en faunawet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is, dat verstoord kan worden. Verstoring van broedgevallen is niet toegestaan vanuit de Flora- en faunawet en hiervoor wordt in principe ook geen ontheffing verleend.

Er zijn verschillende mogelijkheden om conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van broedende vogels te voorkomen. Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren, is de meest zekere optie. Een alternatief is om werkzaamheden voor aanvang van het broedseizoen te beginnen, zodat broedpogingen in het werkgebied achterwege blijven door de verstoring tijdens de werkzaamheden. Er dient te worden voorkomen dat tijdens werkzaamheden in het broedseizoen alsnog broedgevallen ontstaan die kunnen worden verstoord. Mochten er toch vogels tot broeden komen en door de werkzaamheden worden verstoord, dan ontstaat er een conflict met de Flora- en faunawet en moeten de versturende werkzaamheden gestaakt worden tot na de broedperiode van de betreffende soort(en).

Buiten het broedseizoen vallen de meeste nestplaatsen niet onder de bescherming van de Flora- en faunawet, maar een aantal vogelsoorten maakt gedurende het gehele jaar gebruik van de nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan worden daarom het gehele jaar beschermd. Vanaf 26 augustus 2009 geldt een aangepaste lijst van soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen, die indicatief is en niet uitputtend. Van deze lijst is de Huismus aangetroffen.

Wanneer er voor het broedseizoen met de werkzaamheden in en rond het kerkgebouw gestart wordt, kunnen deze nestplaatsen door de verstoring tijdelijk ongeschikt worden. Hierdoor ontstaat mogelijk een conflict met de Flora- en faunawet. Uit een omgevingscheck is gebleken, dat het plangebied ligt in een dorp met oude huizen, waar tal van huizen staan waarin Huismussen een nest kunnen bouwen. Daarom kan ervan worden uitgegaan dat de Huismussen in de omgeving van het plangebied zelfstandig een vervangende nestgelegenheid kunnen vinden. Omdat het om een interne verbouwing gaat kan de kerk na de verbouwing weer functioneren als broedplaats voor Huismus. De herinrichting veroorzaakt om deze redenen geen conflict met de

Flora- en faunawet ten aanzien van Huismus, mits broedende Huismussen niet worden verstoord. Het broedseizoen van Huismus loopt van maart tot en met augustus (natuurkalender ministerie van EL&I).

Samenvattend

De beoogde herinrichting van het plangebied veroorzaakt geen conflicten met de Flora- en faunawet ten aanzien van vogels, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- Verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn zwaar beschermd door de Flora- en faunawet en zijn vermeld in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt sinds 26 augustus 2009, dat een ontheffing op basis van het wettelijke belang 'Ruimtelijke ontwikkeling' niet meer wordt verleend. Bij mogelijke conflicten met de Flora- en faunawet moeten daarom zoveel mogelijk maatregelen worden getroffen om negatieve effecten tegen te gaan. Vanwege deze specifieke aandacht wordt aan vleermuizen een aparte paragraaf besteed, de overige zoogdiersoorten komen in de volgende paragraaf aan bod.

Er zijn volgens de verspreidingsgegevens vijf verschillende vleermuissoorten in de ruime omgeving van het plangebied waargenomen (Vos 2007). Deze zijn: Watervleermuis, Meervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn voor de functionaliteit van het leefgebied. Deze zijn: verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Hieronder worden deze drie elementen besproken.

Verblijfplaatsen

In de zomerperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders. In het plangebied staan geen bomen die een geschikte verblijfplaats van vleermuizen kunnen zijn. Het kerkgebouw is geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen, zoals Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Meervleermuis. Tijdens het veldbezoek is specifiek op de zolder naar sporen van vleermuizen gezocht en zijn uitwerpselen van deze soortgroep aangetroffen (foto 3 en 4). Gezien het aantal keutels gaat het hier niet om een kraamverblijfplaats maar om enkele exemplaren (mogelijk mannetjes). Er zijn geen overwinterende vleermuizen aangetroffen dus is hier waarschijnlijk sprake van een zomerverblijfplaats. Het verschil in grootte van de keutels geeft aan dat het om twee soorten vleermuizen gaat (mogelijk Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger).

De plannen omvatten onder andere het plaatsen van dakramen. Door deze ingreep zal de zolder worden verlicht en zal de verblijfplaats van vleermuizen ongeschikt worden. In dat geval wordt in strijd gehandeld met artikel 11 van de Flora- en faunawet. Alle vleermuissoorten zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor soorten van die lijst kan bij ruimtelijke ingrepen geen ontheffing van de verbodsregels worden aangevraagd, tenzij er een zwaarwegend belang aan ten grondslag ligt, zoals 'openbare veiligheid' of een 'dwingende reden van groot openbaar belang'. Voor onderhavig geval betekent dit dat er mitigerende maatregelen moeten worden genomen, zodat er geen of nauwelijks negatieve effecten meer optreden. In dat geval wordt niet in strijd gehandeld met artikel 11 van de Flora- en faunawet. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden

te laten begeleiden door een deskundige op het gebied van vleermuizen. Door de werkzaamheden op de juiste manier uit te voeren en het nemen van mitigerende maatregelen zijn knelpunten met de Flora- en faunawet ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen te voorkomen.

Foto 3 en 4. De uitwerpselen van vleermuizen aangetroffen op de zolder van de kerk (foto: A&W)

Foerageergebied en vliegroutes

Omdat de plannen een interne verbouwing omvatten worden er geen negatieve effecten verwacht op eventueel aanwezige vliegroutes en/ of foerageergebied van vleermuizen in of nabij het plangebied. De plannen veroorzaken om deze reden geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen.

Overige zoogdiersoorten

Steenmarter

Door het stedelijk karakter van het plangebied worden hier geen beschermde zoogdiersoorten verwacht (exclusief vleermuizen), met uitzondering van de middelzwaar beschermde Steenmarter (www.zoogdieratlas.nl). Deze soort laat gedurende de laatste decennia een uitbreiding van het leefgebied zien, waarbij stedelijk gebied niet wordt geschuwd. In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van Steenmarter (prooiresten, uitwerpselen). Om deze reden wordt de aanwezigheid van Steenmarter in het plangebied niet verwacht. De plannen veroorzaken geen conflict met de Flora- en faunawet ten aanzien van Steenmarter en overige zoogdiersoorten.

5. Conclusies

Gebiedsbescherming

De beoogde verbouwing veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van gebiedsbescherming (de Natuurbeschermingswet en de regelgeving betreffende de Ecologische Hoofdstructuur en overige vormen van gebiedsbescherming).

Soortbescherming

De beoogde verbouwing veroorzaakt verder geen conflict met de Flora- en faunawet, mits:

- Verstoring van broedende vogels en hun nesten wordt voorkomen
- Negatieve effecten op de aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen wordt voorkomen.
In hoofdstuk 4 onder het kopje vleermuizen is uitgelegd hoe dit kan worden gedaan.

6. Literatuur

Vos, S. (redactie) 2007. Werkatlas Zoogdieren in Fryslân – verspreiding 1990-2006. Provincie Fryslân, Leeuwarden.

Geraadpleegde internetsites

www.zoogdieratlas.nl

www.waarneming.nl